



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 376/08-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. decembra 2008 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., so sídlom B., zastúpenej advokátom JUDr. S. C., B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 5 CoE 64/08 z 29. júla 2008 a takto

rozhodol:

Sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o., odmieta pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. októbra 2008 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Krajského súdu v Prešove

(ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 5 CoE 64/08 z 29. júla 2008 (ďalej aj „namietané uznesenie“).

Zo sťažnosti okrem iného vyplýva:

«Dňa 08. marca 2005 podal právny predchodca sťažovateľa spoločnosť D., a. s. „v konkurze“ (ďalej len „pôvodný navrhovateľ“) návrh na začatie konania proti odporcovi Š. H., ... (ďalej len „pôvodný odporca“).

Uvedené konanie bolo Uznesením č. k. 4C/152/05 zastavené z dôvodu, že pôvodný odporca dňa 15. mája 2002, zomrel, teda v čase podania návrhu už bol mŕtvy.

Následne správkyňa konkurznej podstaty pôvodného navrhovateľa JUDr. M. T., na základe jej zákonnej povinnosti speňažiť majetok podliehajúceho konkurzu a z jeho výťažku uspokojiť čo najviac veriteľov, požiadala okresný súd vo Vranove nad Topľou o zaslanie uznesenia, prípadne osvedčenia o dedičstve, za účelom uplatnenia pohľadávky pôvodného navrhovateľa u prípadných dedičov pôvodného odporcu.

Okresný súd Vranov nad Topľou, napriek jeho zákonnej povinnosti podľa § 9d ods. 1 ZKV poskytnúť správcovi konkurznej podstaty na písomné požiadanie všetky potrebné údaje na výkon jeho činnosti, mu tieto neposkytol a dňa 13. februára 2007 pôvodnému navrhovateľovi zaslal oznámenie, v ktorom uviedol, že dedičské konanie po pôvodnom odporcovi bolo síce skončené vydaním osvedčenia o dedičstve č. k. 2D/391/2002 zo dňa 19. júna 2002, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 27. júna 2003, toto osvedčenie ale nezaslal a uviedol len menný zoznam dedičov v I. skupine a to manželky a deti.

Na základe vyššie uvedeného oznámenia okresného súdu zo dňa 13. februára 2007 pôvodný navrhovateľ opätovne požiadal súd o zaslanie odpisu osvedčenia o dedičstve, na ktoré tento zareagoval Stanoviskom zo dňa 02. apríla 2007, v ktorom mu oznámil, že oznámením súdu zo dňa 13. februára 2007 bola dostatočne poskytnutá súčinnosť zo strany súdu, jediným dedičom nehnuteľného majetku sa stala manželka pôvodného odporcu a odpis osvedčenia o dedičstve poskytnúť nemôže (i keď neuviedol zákonný dôvod, na základe ktorého odmietol zaslať uvedený odpis osvedčenia o dedičstve), pričom pôvodného navrhovateľa odkázal na manželku pôvodného odporcu.

Odôvodnenie súdu, že dedičské rozhodnutie nemohlo byť správkyňi konkurznej podstaty zaslané, nakoľko si neprihlásila pohľadávku úpadcu do konania do momentu jeho

právoplatného skončenia nie je možné akceptovať, nakoľko sa neopiera o žiadne ustanovenie právneho predpisu, ktoré by obmedzovalo neúčastníkovi konania prístup k rozhodnutiam súdov.

Uvedeným postupom súdu bola zmarená jeho možnosť poskytnúť správcovi súčinnosť, na ktorú je v zmysle § 9d ods. 1 ZKV povinný, a preto tým, že Okresný súd Vranov nad Topľou neposkytol žiadateľovi všetky potrebné údaje na výkon jeho činnosti, považujeme za porušenie ústavného práva podľa čl. 46 ods. 1 a 3 domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde.»

V opise skutkového stavu, ktorý viedol k podaniu sťažnosti podľa čl. 127 ústavy, pokračuje sťažovateľka takto:

«Správkyňa konkurznej podstaty pôvodného navrhovateľa, uzatvorila dňa 16. marca 2006 Zmluvu o postúpení pohľadávok s J. H. ... ako postupníkom na strane druhej, ktorou bola postúpená pohľadávka pôvodného navrhovateľa voči pôvodnému odporcovi. V ten istý deň 16. marca 2006 J. H.,... postúpil vyššie uvedenú pohľadávku na sťažovateľa.

Výzvou zo dňa 13. augusta 2007 bola manželka pôvodného odporcu ako dedička vyzvaná na úhradu dlhu pôvodného odporcu, no táto na uvedenú výzvu nereagovala a z uvedeného dôvodu si sťažovateľ uplatnil svoju pohľadávku v súdnom konaní.

Dňa 16. októbra 2007 sťažovateľ podal na okresný súd Vranov nad Topľou návrh na začatie konania a vydanie platobného rozkazu proti tým dedičom, ktorých súd uviedol v Oznámení zo dňa 13. februára 2007.

Zo znenia článku I. tohto podnetu je zrejmé, že sťažovateľ pri spisovaní návrhu na začatie konania využili opisný spôsob určenia petitu návrhu za súčasného využitia osvedčenia o dedičstve č. k. 2D/391/2002.

Dňa 14. 12. 2007 okresný súd vydal platobný rozkaz č. 5Ro/215/2007, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 21. 02. 2008 (ďalej len „platobný rozkaz“), na podklade ktorého sťažovateľ dňa 10. marca 2008 zaslal na Exekútorský úrad Mgr. Júliusa Konečného návrh na vykonanie exekúcie.

Po žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia, súd prvého stupňa v odôvodnení Uznesenia č. k. 3 Er 203/08 uviedol, že rozhodol o zamietnutí udelenia

poverenia na vykonanie exekúcie z dôvodu, že výrok exekučného titulu, ktorým je platobný rozkaz, je neurčitý a nepresný.

Ako ďalej uvádza, zo samotného výroku nie je vôbec zrejmá výška vymáhanej istiny a preto súd považuje tento platobný rozkaz za nevykonateľný a má za to, že nemôže byť pre neurčitosť podkladom pre exekučné konanie.

Prvostupňový súd vo svojom rozhodnutí rozoberal obsahové náležitosti výroku rozsudku, pričom uviedol, že musí presne určovať práva a povinnosti účastníkov, prípadne ďalších osôb a tiež určito a presne vymedzovať sumu dlhu.»

Podľa názoru sťažovateľky nebol prvostupňový súd pri preskúmvaní súladu exekučného titulu so zákonom oprávnený zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov súdu, ktorý ho vydal. V nadväznosti na to sťažovateľka uviedla:

„Rozsah prieskumnej činnosti súdu bol obmedzený na to, či je exekučný titul vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie, či je exekučný titul materiálne a formálne vykonateľný a či sú oprávnený a povinný hmotnoprávne legitimovaní z exekučného titulu.

Formálna vykonateľnosť je splnená dodržaním zákonom predpísaných náležitostí o doručení rozhodnutia, o uplynutí lehoty a o podaní alebo nepodaní opravného prostriedku.

Materiálnym predpokladom vykonateľnosti sa rozumie to, či sú účastníci konania dostatočne individualizovaní, teda či sú označení natoľko presne, že nemožno mať neodstrániteľnú pochybnosť, o koho sa jedná. Materiálnym predpokladom je tiež rozsah a obsah plnenia, pričom musí ísť o plnenie, ktorého vymoženie zákon vyslovene podľa § 62 EP predpokladá.

Exekučný súd nie je viazaný potvrdením o vykonateľnosti rozhodnutia a je sám oprávnený ho preskúmvavať. Máme za to, že vo vyššie uvedenej veci svojvoľne aplikoval § 44 ods. 2 Exekučného poriadku a tým porušil princíp spravodlivého procesu deklarovaný v čl. 46 ústavy, keďže nebol oprávnený zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov súdu.

Okresný súd v predmetnom platobnom rozkaze dostatočne presne označil účastníkov konania, oprávnený aj povinní sú dostatočne hmotnoprávne legitimovaní z exekučného titulu, z dôvodu, že sa na základe Osvedčenia o dedičstve č. k. 2D/391/2002 stali dedičmi

a zodpovedajú za dlhy poručiteľa podľa pomeru toho, čo z dedičstva nadobudli k celému dedičstvu. Platobný rozkaz bol účastníkom riadne doručený a keďže proti nemu ani jeden z nich nepodal v zákonnej 15 dňovej lehote odpor na súde máme za to, že obsah jeho výroku je dostatočne zrozumiteľný a určitý a nie je dôvod na spochybňovanie jeho vykonateľnosti.

Pri špecifikovaní pohľadávky, ktorú sťažovateľ v návrhu na vykonanie exekúcie žiadal, vychádzal z možnosti uplatňovať si právo na zaplatenie príslušenstva pohľadávky a to kapitalizovaného úroku z omeškania, pričom za súčasného využitia osvedčenia o dedičstve je absolútne jednoznačná a zrejماً dlžná suma, ktorú je možné vymôcť hociktorým zo spôsobov predpokladaných § 62 EP.“

Následne krajský súd ako súd odvolací potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu, pričom v odôvodnení svojho rozhodnutia konštatoval, že platobný rozkaz nemožno vydať, pokiaľ návrh na jeho vydanie neobsahuje dostatočné skutkové zdôvodnenie a presné vymedzenie práva a povinnosti na plnenie, ako aj presný rozsah a obsah plnenia. Sťažovateľka zdôrazňuje, že s jej právnym názorom sa v časti stotožnil aj krajský súd, ktorý v odôvodnení namietaného uznesenia prisvedčil jej námietke, že exekučný súd nie je oprávnený preskúmať vecnú správnosť exekučného titulu a zaoberať sa správnosťou skutkových a právnych záverov orgánu, ktorý ho vydal v tomto štádiu konania, no napriek tomu ho posúdil ako nevykonateľný.

Odvolávajúc sa aj na judikatúru ústavného súdu sťažovateľka zastáva názor, že v danej veci jej bolo odopreté právo na súdnu ochranu už judikovaného práva v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy. Navrhla, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Sťažnosti sa vyhovuje.

2. Základné právo sťažovateľa bolo podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, ako aj jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru porušené tým, že Krajský súd v Prešove, Uznesením sp. zn.: 5 CoE 64/08 zo dňa 29. 07. 2008 potvrdil Uznesenie Okresného súdu vo Vranove nad Topľou č. k. 3 Er 203/08 zo dňa 30. 05. 2008.

3. Uznesenie Krajského súdu v Prešove, sp. zn.: 5 CoE 64/08 zo dňa 29. 07. 2008 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove na ďalšie konanie, v ktorom bude krajský súd viazaný právnym názorom ústavného súdu (§ 56 ods. 6 Zákona o ústavnom súde).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Relevantné znenie príslušných článkov ústavy a dohovoru upravujúcich práva, ktorých porušenie sťažovateľka namieta, je:

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Sťažovateľka namieta porušenie svojich označených práv uznesením krajského súdu sp. zn. 5 CoE 64/08 z 29. júla 2008, ktorým bolo potvrdené uznesenie Okresného súdu Vranov nad Topľou sp. zn. 3 Er 203/08 z 30. mája 2008. Prvostupňový súd označeným uznesením zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, ktorý podala sťažovateľka z dôvodu, že exekučný titul, na základe ktorého malo dôjsť k vykonaniu exekúcie, nie je vykonateľným rozhodnutím súdu. Krajský súd sa v odôvodnení namietaného uznesenia stotožnil so záverom prvostupňového súdu vysloviac tento názor:

„Návrh oprávneného na vykonanie exekúcie bez dôkazu, teda rozhodnutia súdu, ktoré by v takom rozsahu zaväzovalo k povinnosti, v akom navrhoval vydať poverenie (§ 41 ods. 1 EP), je v rozpore so zákonom.

Ustanovenie § 44 ods. 2 Exekučného poriadku zvyrazňuje zodpovednosť exekučného súdu za vydanie poverenia na vykonanie exekúcie. Vydanie poverenia musí byť výsledkom náležitého preskúmania.

Odvolací súd znova zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre nariadenie je, aby práva a im zodpovedajúce povinnosti boli vo vykonávanom rozhodnutí určené presným a nepochybným spôsobom. Rozhodnutie musí vždy obsahovať presnú individualizáciu oprávneného a povinného, presné vymedzenie práva a povinnosti na plnenie, ako aj presný rozsah a obsah plnenia. Rozhodnutie, ktoré tieto náležitosti nemá nie je vykonateľným rozhodnutím a nemôže byť podkladom pre exekúciu. Ak bude exekúcia, ktorá tieto požiadavky nespĺňa, napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania aj bez návrhu zastavená (§ 57 Exekučného poriadku).“

Základným ústavným predpokladom podľa citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy na vznik právomoci ústavného súdu v konaní o sťažnostiach je to, aby o ochrane namietaného porušenia základného práva alebo slobody nerozhodoval iný súd. Tento článok ústavy ustanovuje o súde, ktorý v súlade so všeobecnou právomocou podľa čl. 142 ods. 1 ústavy má aj zákonom vymedzenú právomoc konať o ochrane konkrétneho základného práva alebo slobody. Ak existuje taký súd, ústavný súd zásadne nie je oprávnený prijať sťažnosť na ďalšie konanie, pretože tomu bráni ústavný princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyjadrený v čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy.

Odmietnutie vydať poverenie na vykonanie exekúcie, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu o potvrdení takého uznesenia prvostupňového súdu znamená, že oba sudy dospeli k záveru, že nie sú splnené predpoklady požadované zákonom na postup exekučných súdov v nútenom výkone súdneho rozhodnutia (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy). Takéto rozhodnutie sa rovná uzneseniu všeobecného súdu o zastavení konania alebo odmietnutí riadneho opravného prostriedku a vo svojich dôsledkoch znamená, tak ako to tvrdí sťažovateľka, aj odňatie možnosti konať pred súdom. Preto také rozhodnutie je spôsobilým predmetom v dovolacom konaní podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňuje podať dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu, ktorým podľa názoru účastníka bola odňatá možnosť konať pred súdom vrátane možnosti konať pred súdnym exekútorom, ktorý koná len na základe poverenia súdu (II. ÚS 73/05).

Z uvedeného vyplýva, že sťažovateľka mohla použiť ako mimoriadny opravný prostriedok aj dovolanie proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu. Ak tak neurobila, nemožno to nahrádzať podaním sťažnosti ústavnému súdu. Právomoc ústavného súdu je v tomto ohľade subsidiárna (čl. 127 ods. 1 i. f. ústavy).

Z tohto dôvodu považuje ústavný súd túto sťažnosť za takú, ktorú treba odmietnuť pre nedostatok právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. decembra 2008